

115. Perjantaina 26 päivänä syyskuuta 1997

kello 13

Päiväjärjestys

Toinen käsittely

Ilmoituksia

6) Hallituksen esitys laiksi peruskuiva-
tustoiminnan tukemisesta ja laiksi vesilain
muuttamisesta 3822

Kolmas käsittely

Hallituksen esitys 67/1997 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö
9/1997 vp

1) Lakialoite laiksi kahden samaa suku-
puolta olevan henkilön parisuhteen virali-
stamisesta 3820

7) Hallituksen esitys laiksi valtion riski-
pääomatakuista annetun lain muuttami-
sesta „

Lakivaliokunnan mietintö 10/1997 vp
Lakialoite 26/1996 vp

Hallituksen esitys 264/1996 vp
Talousvaliokunnan mietintö 18/1997 vp

2) Hallituksen esitys Ukrainan kanssa
kansainvälisestä maantieliikenteestä teh-
dyn sopimuksen eräiden määräysten hy-
väksymisestä 3821

Lähetekeskustelu

Hallituksen esitys 95/1997 vp
Liikennevaliokunnan mietintö 7/1997 vp

8) Lakialoite laiksi kansaneläkelain
23 §:n muuttamisesta „

3) Hallituksen esitys laiksi opintotuki-
lain muuttamisesta „

Lakialoite 83/1997 vp (Esa Lahtela /sd
ym.)

Hallituksen esitys 66/1997 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 12/1997 vp

9) Lakialoite laiksi sotilasvammalain
soveltamisalan laajentamisesta annetun
lain 7 a §:n muuttamisesta 3825

4) Hallituksen esitys laeiksi merityö-
aikalain ja työajasta kotimaanliikenteen
aluksissa annetun lain muuttamisesta „

Lakialoite 88/1997 vp (Pentti Tiusa-
nen /vas ym.)

Hallituksen esitys 96/1997 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 11/1997
vp

Mietintöjen pöydällepano

5) Hallituksen esitys laiksi asuntokaup-
palain muuttamisesta 3822

10) Valtioneuvoston selonteko alueiden
kehittämisestä annetun lain tavoitteiden
toteutumisesta 3827

Hallituksen esitys 58/1997 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 7/1997 vp

Valtioneuvoston selonteko 2/1997 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 14/1997 vp

11) Hallituksen esitys laiksi kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta 3827

Hallituksen esitys 112/1997 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 13/1997 vp

12) Hallituksen esitys laiksi taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta „

Hallituksen esitys 113/1997 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 14/1997 vp

13) Hallituksen esitys laiksi eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta „

Hallituksen esitys 114/1997 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 15/1997 vp

14) Hallituksen esitys laiksi kirjastolain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta .. „

Hallituksen esitys 115/1997 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 16/1997 vp

15) Hallituksen esitys laiksi Euroopan yhteisön ympäristömerkin myöntämistä järkelemästä „

Hallituksen esitys 91/1997 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 8/1997 vp

16) Hallituksen esitys laiksi Pelastusopistosta annetun lain 4 §:n kumoamisesta .. „

Hallituksen esitys 108/1997 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 15/1997 vp

Puhetta johtaa puhemies Uosukainen.

Nimenuudossa merkitään poissa oleviksi edustajat Aaltonen, Aho, Alaranta, Andersson C., Dromberg, Enestam, Halonen, Hassi, Helle, Holopainen, Hurskainen, Huuhtanen, Isohoo-

kana-Asunmaa, Itälä, Jansson, Juhantalo, Järvi-lahti, Jätteenmäki, Kaarilahti, Kallio, Kallis, Kautto, Knaapi, Koistinen, Koskinen H., Koskinen Johannes, Kukkonen J., Kurola, Laakso, Lapintie, Lehtosaari, Leppänen J., Liikkanen, Lämsä, Löf, Markkula M., Markkula-Kivisilta, Metsämäki, Mönkäre, Niinistö, Nikula, Norrback, Nyby, Ojala R., Partanen, Pekkarinen, Pietikäinen S., Pohjola M., Prusti, Ranta-Muotio, Rantanen, Rinne, Roos, Saari, Sasi, Skinnari, Tennilä, Tiuri, Veteläinen, Viitamies, Virtanen ja Wahlström.

Ilmoitussasiat:

Lomanpyynnöt

Vapautusta eduskuntatyöstä saavat tästä päivästä virkatehtävien takia ed. Mönkäre sekä yksityisasioiden takia edustajat Isohookana-Asunmaa, Juhantalo, Kallio, Lehtosaari, Lämsä, Niinistö, R. Ojala, M. Pohjola, Rantanen ja Viitamies.

Kirjalliset kysymykset

„ Merkitään saapuneiksi vastaukset kirjallisiin kysymyksiin n:ot 755, 760 ja 767.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Lakialoite laiksi kahden samaa sukupuolta olevan henkilön parisuhteen virallistamisesta

Osittain kolmas, osittain ainoa käsittely
Lakivaliokunnan mietintö 10/1997 vp
Lakialoite 26/1996 vp

„ P u h e m i e s : Ensin päätetään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta. Sitten päätetään ainoassa käsittelyssä lakivaliokunnan mietinnössään ehdottamasta toivomuksesta. Keskustelu asiasta julistettiin päättyneeksi eilen pidetyssä toisessa istunnossa.

Keskustelussa on ed. Kankaanniemi ed. Tulosen kannattamana ehdottanut, että mietintöön sisältyvä toivomus hylättäisiin.

Ed. Aittoniemi on ed. Vistbackan kannattamana ehdottanut, että mietintöön sisältyvän toivomuksen sijasta hyväksyttäisiin I vastalauseeseen sisältyvä toivomus.

Selonteko myönnetään oikeaksi.

Eduskunta pysyy toisessa käsittelyssä teke-
mässään päätöksessä lakiehdotuksen hylkäämi-
sestä.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan
päättäneeksi.

P u h e m i e s : Lopuksi on päätettävä toivo-
musta koskevista ehdotuksista. Ensin ääneste-
tään toivomuksen sisältöä koskevasta ed. Aitto-
niemen ehdotuksesta ja sen jälkeen toivomuksen
poistamista koskevasta ed. Kankaanniemen eh-
dotuksesta.

Menettelytapa hyväksytään.

Äänestykset ja päätös:

Äänestys ed. Aittoniemen ehdotuksesta

Mietintö ”jaa”, ed. Aittoniemen ehdotus ”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 94
jaa- ja 45 ei-ääntä, 2 tyhjää; poissa 58. (Ään. 1)

Eduskunta on tässä äänestyksessä hyväksynyt
mietinnön.

Äänestys ed. Kankaanniemen ehdotuksesta

Mietintö ”jaa”, ed. Kankaanniemen ehdotus
”ei”.

P u h e m i e s : Äänestyksessä on annettu 105
jaa- ja 35 ei-ääntä; poissa 59. (Ään. 2)

Eduskunta on hyväksynyt mietinnön.

Asia on loppuun käsitelty.

**2) Hallituksen esitys Ukrainan kanssa kansainvä-
lisestä maantieliikenteestä tehdyn sopimuksen
eräiden määräysten hyväksymisestä**

Osittain kolmas, osittain ainoa käsittely
Hallituksen esitys 95/1997 vp
Liikennevaliokunnan mietintö 7/1997 vp

P u h e m i e s : Ensin sallitaan keskustelu
asiasta kokonaisuudessaan. Sen jälkeen pääte-
tään kolmannessa käsittelyssä lakiehdotuksesta,
joka voidaan nyt hyväksyä tai hylätä, ja lopuksi

ainoassa käsittelyssä liikennevaliokunnan mie-
tinnön ensimmäiseen ponteen sisältyvästä ehdo-
tuksesta, joka koskee sopimuksen niiden mää-
räysten hyväksymistä, jotka vaativat eduskun-
nan suostumuksen.

Menettelytapa hyväksytään.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan
päättäneeksi.

Liikennevaliokunnan mietinnön ensimmäi-
seen ponteen sisältyvä ehdotus hyväksytään.

Asia on loppuun käsitelty.

**3) Hallituksen esitys laiksi opintotukilain muutta-
misesta**

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 66/1997 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 12/1997 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty
lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan
päättäneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

**4) Hallituksen esitys laeiksi merityöaikalain ja
työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun
lain muuttamisesta**

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 96/1997 vp
Työasiainvaliokunnan mietintö 11/1997 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetyt
lakiehdotukset voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotukset hyväksytään.

Lakiehdotusten kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

5) Hallituksen esitys laiksi asuntokauppalain muuttamisesta

Kolmas käsittely
Hallituksen esitys 58/1997 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 7/1997 vp

P u h e m i e s : Toisessa käsittelyssä päätetty lakiehdotus voidaan nyt hyväksyä tai hylätä.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotus hyväksytään.

Lakiehdotuksen kolmas käsittely julistetaan päättyneeksi.

Asia on loppuun käsitelty.

6) Hallituksen esitys laiksi peruskuivatustoiminnan tukemisesta ja laiksi vesilain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 67/1997 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 9/1997 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 9. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotusten yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta

ensimmäisen lakiehdotuksen 1—29 §, johtolause ja nimike sekä

toisen lakiehdotuksen 6 luvun 3, 11, 16, 25 ja 32 § ja luvun otsikko, 19 luvun 1, 2, 4, 5, 5 a, 6 ja 8 § ja luvun otsikko sekä 21 luvun 10 § ja luvun otsikko, voimaantulosäännös, johtolause ja nimike.

Lakiehdotusten toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

7) Hallituksen esitys laiksi valtion riskipääomatakuista annetun lain muuttamisesta

Toinen käsittely
Hallituksen esitys 264/1996 vp
Talousvaliokunnan mietintö 18/1997 vp

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö n:o 18. Ensin sallitaan asiasta yleiskeskustelu, sen jälkeen ryhdytään lakiehdotuksen yksityiskohtaiseen käsittelyyn.

Yleiskeskustelua ei synny.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä hyväksytään keskustelutta 1—3, 5 ja 8 §, lain uusi nimike, voimaantulosäännös, johtolause ja lakiehdotuksen nimike.

Lakiehdotuksen toinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

8) Lakialoite laiksi kansaneläkelain 23 §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu
Lakialoite 83/1997 vp (Esa Lahtela /sd ym.)

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. L a h t e l a : Arvoisa rouva puhemies! Aikanaan 90-luvun alussa presidentti Koivisto otti puheessaan esille inkerinsuomalaisten aseman eli heistä tehtiin siinä vaiheessa paluumuuttajia, mikä tarkoittaa sitä, että heidät rinnastettiin suomalaisiin ja pikkuhiljaa lainsäädäntöä rustattiin siihen suuntaan, että tämä on myös mahdollista. Siitä lähtienhän inkerinsuomalaisia Suomeen on tullutkin aika iso määrä. Kaiken kaikkiaan lasketaan, että entisen Neuvostoliiton alueelta on tullut noin 15 000 ihmistä, ja heistä suurin osa on inkerinsuomalaisia.

Kuitenkin lain valmistelussa jäi joitakin aukkoja, jotka eivät tee näistä inkerinsuomalaisista tasavertaisia suomalaisten kanssa. Yksi paha aukko on kansaneläkelain puolella. Henkilö, joka ei ole ennen 65:tä ikävuottaan asunut Suomessa viittä vuotta jää kokonaan kansaneläkkeen ulkopuolelle. Siitä tulee ensinnäkin kunnille sellainen vaikeus, että kunnat joutuvat, niin pit-

kään kuin tämä ihminen asuu kunnan alueella, maksamaan toimeentulotukea, joka on kunnille iso rasite. Sen lisäksi näille ihmisille se on oma hankaluutensa. On oltava toimeentulotukilukulla koko ajan. Siinä kuvastuu se seikka, että vaikka heille annettiin se status, että he ovat suomalaisia, niin kuitenkin tässä tilanteessa heitä ei käsitellä samalla tavalla kuin suomalaisia, jotka täällä ovat asuneet kautta aikojen.

Olen tästä aiheesta tehnyt aloitteen. Tälläkään ei poisteta kokonaan sitä ongelmaa, mitä nyt käsitellään. Minä esitän tässä lakialoitteessa, että kansaneläkeoikeus tulisi kolmen vuoden päästä, kun nykyisin pitää asua maassa viisi vuotta. Tämä lakialoite on vähän vielä keskeneräinen, koska on työryhmä, että pohditaan inkerinsuomalaisten asemaa. Odotan, että tulisi hallituksen toimesta semmoinen esitys, jossa todettaisiin, jotta asuminen myös entisen Neuvostoliiton, Venäjän, puolella, jos henkilö otetaan tänne Suomeen paluumuuttajana, olisi saman vertaista kuin Suomessa asuminen. Sillä poistettaisiin yksi ongelma, jolloin ihminen saisi saman kansaneläkkeen kuin suomalaisetkin. Silloin voisi puhua, että on toteutunut kokonaisuudessaan se ajatus, mitä presidentti Koivisto aikoinaan ajoi.

Tämä lakialoite on siinä mielessä vakavasti ottaen tehty, että tämäkin jo helpottaisi sitä tilannetta, jonkin verran paranisi näiden ihmisten asema, samaten kuntien. Tässähän tapahtui sillä tavalla, että EU:hun liittymisen myötä lakia harmonisoitiin. Nythän meillä kansaneläke kertyy Suomessa asuttujen vuosien perusteella, ja jokainen vuosi kartuttaa 1/40:n, eli 40 vuotta pitää asua, ennen kuin saa täyden kansaneläkkeen. Tämä on se ongelma, joka pitäisi ratkaista hallituksen toimesta.

Niin kuin totesin, minun aloitteellani sitä ei kokonaan ratkaista, mutta toivoisin, että tämäkin pieni askel otettaisiin. Kun aloite aikanaan valiokunnassa on tiedoksi saatettuna, toivon, että valiokunta suhtautuisi tähän vakavasti ja voisi ottaa vaikka tämän käsittelyyn, vaikkei tässä sataa nimeä olekaan.

Odotan hallitukselta toimenpiteitä, että se lähtee tähän isompaan problematiikkaan eli turvataisiin näiden inkerinsuomalaisten asema niin kuin suomalaisillakin, saman tasoinen asema. Samalla pelastettaisiin nämä kunnat, jotka ovat hyvin vaikeassa välikädessä. Suuri osahan inkerinsuomalaisista on muuttanut Etelä-Suomen alueelle, mutta pohjoisessa Karjalassakin näitä on useita satoja. Muun muassa Joensuun kau-

pungin toimesta on kannettu suurta huolta siitä, että heidän sosiaalitoimen menonsa ovat kasvaneet. Tämä on se toinen lähtökohta, joka täytyy hoitaa kuntoon.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Minulla ei ole sellaisenaan mitään ed. Lahtelan aloitetta vastaan, jossa eläkejärjestelyjä tietyllä tavalla nopeutetaan, koska sehän samaten kuin toimeentulotuki tietysti näiden inkeriläisten suurin toimeentulon lähde Suomessa on.

Totean sen verran, että kyllä se puhe, jonka Koivisto aikanaan piti, olisi saanut jäädä pitämättä ainakin sillä perusteella, miten tätä asiaa alettiin silloin toteuttaa, koska tänne tulevilla inkeriläisillä ei monellakaan ole käytännössä minkäänlaisia juuria Suomeen, ja kuitenkin ne olivat tänne paluumuuton ehtoina. Kaiken lisäksi tänne on tuotu ja houkuteltu vanhuksia, jotka nyt istuvat vanhainkodeissa ja koputtelevat kävelykepillään pihanurmikkoa ja itkevät muistoja menneiltä ajoilta haluten palata takaisin, mutta ei ole lähtemistä mihinkään suuntaan. Tämä koko inkeriläisten muutto oli täysin epäonnistunut asia.

Lähdenkin siitä, että pitäisi nyt pikkuhiljaa alkaa hillitä tätä vaikka auttamalla heidän olosuhteitaan itärajan takana vanhainkotien ja muiden muodossa. Näin voitaisiin pysäyttää muuttoliike, ettei virhettä viedä loppuun saakka. Taitaa olla jo 15 000 meillä inkerinsuomalaisia. Osa on perusteettomasti, osa on jo katunut muuttoa. Työn laidassa ei ole varmaan kuin hyvin harva.

Ed. K e m p p a i n e n : Rouva puhemies! Kun Koiviston puhe tuli pidettyä, sitä ei ole pystytty perumaan. Siitähän paluumuutto on käynnistynyt. Nyt sitä yritetään hallitusti hoitaa. Monet pyrkivät sitä kautta tänne tulemaan, eikä ole heidän henkilökohtainen vikansa, että he sillä tavalla yrittävät elintasoaan ja tulevaisuuttaan nähdä valoisampana.

Rouva puhemies! En ihan tarkkaan tiedä, mistä ed. Lahtelan aloite ja tällainen aktiviteetti on syntynyt, mutta on toivottavaa, että tähän painetta saataisiin. Kyllä ministeriöstä oli tavallaan luvattu jo aikaisemmin, että tämä ongelma korjataan. On kyllä alentavaa näitä inkeriläisiä kohtaan, kun heidät tavallaan kunnialaisina on tänne pyydetty ja sitten he odottavat ensinnäkin kansalaisuuttaan viisi vuotta, tavallisesti vielä enemmän, ja kuitenkin heidän toimeentulonsa on, kun eläkeikäisistä ei työelämään ole, armo-

palan varassa. Kyllä tämä asia on aika huonosti hoidettu.

Ulkomaalaistoimikuntahan esitti, että olisi tarveharkintainen, yhteensovitettu eläke, joka olisi aivan kuin mittatilaustyönä tälle väestölle sopiva, ja se sillä tavalla kohdistuisi nimenomaan tähän väestöön eikä olisi yleisesti eksportoitavissa eikä muiden maahanmuuttajien saatavilla sillä tavalla, että sitä väärinkäytettäisiin. Nämä ovat vähän tekosyitä. Ministeri vastasi allekirjoittaneen kysymykseen, että tämä olisi mahdoton järjestää, mutta kyllä tähän pitäisi ratkaisu löytää.

Ed. L a h t e l a : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Aittoniemi, kyllähän tämä asia niin on, että hyvin tarkkaan taustat selvitetään. Ei sieltä ihan keitä tahansa muuttajia tule, jos ei ole sukujuuria Suomeen. Juuri tänä päivänä soitteli yksi tällainen henkilö, jonka sukujuuria on yritetty saada selville. Kyllä siellä hyvin tiukka seula on. Minusta on hyvä, että katsotaan, ovatko he todella suomensukuisia ja paluumuuttajia. Tällä hetkelläkin on näköjään väkeä jonossa. Kun tilastotietoa keräsin, Pietarissa on 5 500 odottamassa, Petroskoissa 4 500 ja Virossa 1 300 ihmistä odottamassa Suomeen pääsyä. Sehän tarkoittaa sitä, että odotus vie kohtuullisen pitkän ajan, kun siellä seulotaan kaikki paperit ja katsotaan, ovatko edellytykset olemassa.

Ed. Kemppaisella voisin todeta, että kun me olemme kansanedustajia, tämäkin on kansalaiskirjeen pohjalta eli Joensuun sosiaalitoimistosta yksi henkilö lähestyi ensin puhelimella ja lähetti kaikki tiedot. Minusta tässä on todellinen ongelma olemassa, vaikka Joensuussa se on vähäisempi, mutta kun tässä katsoo, tilanne yllättäen Etelä-Suomessa onkin aika kova. Tässä on sellaisia lukuja: Uudenmaan läänissä on 2 300 inkerinsuomalaista, joista eivät kaikki tosin ole toimeentuloluukulla, mutta osa heistä on joka tapauksessa, koska useimmat ovat aika iäkkäitä henkilöitä eivätkä ole oikeutettuja kansaneläkkeeseen.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Tohtean vielä sen, että alun perin tiukasti asiaa tarkastellen tarkoituksena oli se, että etupäässä tänne pääsevät sellaiset ja sellaiseen sukuun perustuvat, jotka olivat täältä sodanjälkeisenä aikana ja sottiin liittyen väkisin viety Suomesta pois. Sellaiset inkeriläiset olisi saatu tänne palautettua. Tulkinta on sitten laajentunut. Minä väitän, että täällä on paljon sellaisia inkeriläisiä, joiden suku-

juuret eivät tämän asian laajempaankaan tarkasteluun ollenkaan sovi, ei ole minkäänlaista sukujuurta Suomeen käytännöllisesti katsoen. Siinä mielessä tämä asia on remahtanut täysin selälleen eikä sillä ole juuri mitään tekemistä enää alkupe räisen tarkoituksen kanssa.

Ed. S. K a n e r v a : Arvoisa puhemies! Laitoin tähän lakiesitykseen nimeni pitkin hampain. Nimittäin olen samaa mieltä kuin ed. Aittoniemi, että meidän pitää suhtautua inkeriläisten paluumuuttoon jyrkän torjuvasti tällä hetkellä, kun kaikki mitä teemme yleensäkin ulkomaisten hyväksi, tapahtuu velkarahalla. Mutta täytyy lähteä siitä, että ne ihmiset, jotka täällä ovat, on tavalla tai toisella hoidettava. Siihen tämä lakiesitys pyrkii.

Sen sijaan meneillään oleva kotiutussuunnitelma, jossa aiotaan maailman ihmisiä kotiuttaa Suomeen, ensi vuonnakin 2 000 inkeriläisten lisäksi 1 000 kiintiöpakolaista ja muita, tulee maksamaan 500 miljoonaa markkaa. Ne ovat jo suurempia kysymyksiä, joita pitäisi erillään mietiskellä ja suhtautua niihin jyrkän torjuvasti, mutta tämä asia kai on järkevää kuitenkin hoitaa, todeta, että kun ihmiset ovat täällä, hoidettakoon se asia kunnialla loppuun.

Ed. K e m p p a i n e n : Rouva puhemies! Paluumuuttajatulkintahan laajeni välittömästi Koiviston puheen jälkeen. Hän käytti perusteena sitä, että nämä ovat paluumuuttajia, mutta heti kun sitä ruvettiin soveltamaan, siihen otettiin kaikki, joilla neuvostoliittolaisessa passissa luki finn. Sen perusteena oli, että yksi isovanhemmista on suomalainen. Ulkomaalaistoimikunta kiristi tätä perustetta. Se ei paljon pystynyt kiristämään, vain sillä tavalla, että joko kaksi isovanhempaa tai yksi vanhemmista olisi suomalaista juurta. Toki siihenkin silloin liittyy ihmisiä, jotka ovat jo menettäneet suomen kielen taitoaan ja identiteettiään, mutta tämän tiukemmaksi tätä ei pystytty tekemään.

Mitä tulee ed. S. Kanervan puheenvuoroon, niin minusta ei pitäisi suhtautua noin jyrkästi meidän maahamme tuleviin ulkomaalaisiin. Me olemme velvoitettuja ja jopa pakotettuja ottamaan tietyn määrän pakolaisia ja maahanmuuttajia vastaan ja silloin, kun puhutaan kotiuttamisesta, on kyse siitä, hoidammeko me sen asian hyvin vai huonosti. Jos me hoidamme huonosti, siitä tulee kalliimpi ja vaikeampi asia yhteiskunnalle, ja jos me hoidamme sen hyvin, siitä tulee jopa hyötyä.

Ed. S. K a n e r v a : Arvoisa puhemies! Tähän viime mainittuun haluan vastata vain, että kun muut Pohjoismaat ovat jo heränneet ja alkavat suunata varoja ongelma-alueille ja niiden lähi-alueille siellä olevien ihmisten hoitamiseksi huomattavasti halvemmalla, niin meillä vain jatketaan tätä kutsua ”tänne, tervetuloa!”

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

9) Lakialoite laiksi sotilasvammalain soveltamisalan laajentamisesta annetun lain 7 a §:n muuttamisesta

Lähetekeskustelu

Lakialoite 88/1997 vp (Pentti Tiusanen /vas ym.)

P u h e m i e s : Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetettäisiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu:

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Kysymyksessä on lakialoite, joka kohdistuu sotilasvammalain soveltamisalan laajentamisesta annetun lain 7 a §:n muuttamiseen. Jo tuo lain nimi, sotilasvammalain soveltamisalan laajentamisesta annettu laki, kertoo, että kysymys on varsin pitkälle kehittyneestä byrokratiasta, ja siihen liittyy kummallinen momentti, joka toteaa, että jos henkilöltä on kertaalleen evätty oikeus sotilasvammalain mukaisiin korvauksiin, niin asiaan voidaan palata uudelleen aikaisintaan viiden vuoden kuluttua.

Arvoisa puhemies! Kun tiedämme, että veteraanien ja sotainvalidien keski-ikä on tällä hetkellä 78 vuotta, niin tiedämme, että viisi vuotta on monille niin sanotusti käytännössä iäisyyskysymys. Tämä asia on myös sen takia tärkeä, että viime vuosien aikana lääketieteelliset todentamismenetelmät ovat kehittyneet, muun muassa magneettikenttätutkimukset ovat tulossa käytäntöön, ja lääketieteellinen tutkimus on myös tuonut esiin uutta tietoa, jonka pohjalta korvauskäytäntöä on yleensäkin voitu muuttaa. Näin on aiemmin tapahtunut muun muassa räjähdyspaineen aiheuttamia kuulovammoja arvioitaessa. Viime vuosina on aiempaa enemmän tullut esiin myös sodan järkyttävien kokemusten aiheuttamia pitkäaikaisia psyykkisiä vammoja.

Näin ollen tutkimuskeinot ja -välineet ovat kehittyneet, uutta tietoa on saatu sen asian eteenpäinsaattamiseksi, että henkilö todellakin on vammautunut sodassa ja kysymyksessä on sotilasvammalain alainen tila, jonka sotilasvammalaki tuntee.

Arvoisa puhemies! Tämä asia ei sinänsä koske ainoastaan sodassa vammautuneita, vaan kaikkia niitä, jotka ovat esimerkiksi ennen vuotta 1991 asevelvollisuutta suorittaessaan vammautuneet. Katson asialla olevan erittäin suuren periaatteellisen merkityksen ja uskon, että niin ovat myös tämän lakialoitteen n:o 88/1997 allekirjoittaneet katsoneet. Tämän on allekirjoittanut 125 kansanedustajaa, mikä osoittaa myös sen, että asiaa pidetään kaikkien kansanedustajien keskuudessa tärkeänä.

Kysymys on siis lain muutoksesta ja tässä lakialoitteessa lähdetään siitä, että valtiokonttorin sotilasvamman- ja veteraaniyksikön tulisi tutkia sotainvalidien aiemmat kielteiset korvauspäätökset uudelleen vuoden kuluttua siitä, kun asiaa viimeksi annettu päätös on saanut lain voiman, jolloin tämä viiden vuoden aikamäärä supistuisi vuoden mittaiseksi. Näin ollen on kysymys aivan selkeästä yksityiskohtamuutoksesta mainittuun lakiin, ja tämän takana on 125 kansanedustajan allekirjoitukset.

Ed. S. K a n e r v a : Arvoisa puhemies! Ed. Tiusanen on aivan oikealla asialla. Nimittäin kyseessä on kömmähdyks. Kerron yhden esimerkin. Sotainvalidin luottolääkäri toteaa, että kun jollakulla on vamma-aste, joka on viime vuonna todettu 15 prosentiksi, hänelle pitäisi tehdä jalkavamman tähden huoneistoremontti, jossa poistettaisiin kynnyksiä ja sen sellaista, että hän pystyisi asumaan edelleen siinä. Luottolääkäri jopa toteaa, että kyllä vamma tällä hetkellä on varmaan pari, kolmekymmentä prosenttia, mutta tämä henkilö ei pääse uuteen tarkastukseen ennen kuin neljän vuoden päästä, koska hän viime vuonna sellaisessa oli. Tällainen hullutus on luonnollisesti poistettava.

Ed. B r y g g a r e (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minustakin lakialoite tuntuu kohtuulliselta ja varsin älykkäältä ja itsekin olin allekirjoittamassa sitä, mutta samalla kyllä minullekin heräsi kysymys, että jos lakialoite on hyvä ja idealtaan loistava, miksi arvoisa edustaja ei ole puhunut siitä hallitukselle. Olisin halunnut kuulla arvoisan ministerin kannan asiassa ja sen, mitä hallitus olisi voinut tehdä asian eteen. Kun

olen huomannut lakialoitteita täällä tehtailtavan, niin monesti valitettavasti tavoitteena ei ole sen asian eteenpäinvieminen, vaan henkilökohmainen profiili.

Tiedän, että lääkärinä ed. Tiusanen varmasti tuntee tässä velvollisuudentunnetta, mutta toivoisin, että näitä vietäisiin todellakin hallituksen esityksinä läpi, sillä ainakin minusta tämä tuntuu aivan selvältä, järkevältä nykytekniikan hyödyntämiseltä. Hallituksen kautta se etenisi nopeammin, kun tuntuu vähän siltä, että lakialoitteet usein jäävät keskusteluasteelle.

Ed. L a h t e l a : Arvoisa rouva puhemies! Jolakin tavalla ihmetytti, kun ed. Tiusanen toi tämän aloitteen allekirjoitettavaksi, että miten näin hassu laki on voitu joskus tehdä, että viisi vuotta pitää odottaa, ennen kuin voi uudelleen tarkistuttaa onko vamma pahentunut. Jos miettii ikääntyneitä sotaveteraaneja, jotka ovat ihan oikeasti sodassa olleet, niin viisi vuotta on kyllä niin pitkä aika, että on todennäköistä, että moni, joka nyt on käynyt tarkistuttamassa vamma-asteensa, ennättää pyllähtää siihen mennessä, ja pianhan koko sakkii harvenee. Siinä mielessä tämä tuntuu kohtuulliselta ja hyvältä ja se pitäisi toteuttaa nopeasti, jotta viimeinen oikeudenmukaisuus ainakin näiden ihmisten osalta, jotka ovat olleet sodissa, voisi vielä toteutua.

Ed. Bryggare totesi, että kansanedustajat tehtailevat aloitteita. On ilmeistä, että välttämättä meidän puhelinsoittomme tai kirjallinen kysymyskään ei aina auta, vaan on pakko mennä koneen ääreen tekemään lakialoitteita, jotta asia voidaan kuvata paperilla. Kun siinä on tarpeeksi nimiä, se saa enemmän painoarvoa, jolloin valio-kunta joutuu sen ottamaan, niin kuin tässä tapauksessa ed. Tiusasen aloitteen, pikkuhiljaa käsiteltäväkseen ja antamaan mietinnön siitä.

Ed. T i u s a n e n : Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin tuoda omalta puoleltani esille sen asian, johon ed. Bryggarekin viittasi, että olisi aina hyvä puhua myös ministerien suuntaan. Tästä asiasta on toki puhuttu ja tehty myös kirjallinen kysymys aikaisemmin tänä keväänä. Ed. Seppo Kanervan kanssa olemme tätä asiaa jo aikaisemmin pohtineet yhdessä Sotainvalidien keskusliiton kanssa, joka on kääntynyt myös meidän puoleemme tässä asiassa. Omalta puoleltani haluaisin todeta, että toimin sotainvalidiliiton luottolääkärinä Kotkan ja Karhulan alueella ja tämä on ollut minun ammattityötäni ja on edelleenkin.

Näin ollen viittaaan siihen, että on kysymys hyvin vakavasta asiasta ja nimenomaan, arvoisa puhemies, siitä, että jos henkilö ei ensimmäistään kertaan pääse mukaan sotilasvammalainsäädäntöön eli todetaan, että vamma ei ole sotilasvamma, niin silloin hän pääsee vasta viiden vuoden kuluttua tuomaan uudelleen asian keskusteluun. Toivon, että sosiaali- ja terveystieteiden valio-kunta todella tämän asian käsittelee nopeasti myös ja ed. Seppo Kanervan mainitseman virheellisuuden poistaa todella laista.

Ed. R ä s ä n e n : Arvoisa puhemies! Uskon, että tässä tapauksessa ei ole todellakaan kysymys ainakaan pelkästä profiilin nostamisesta, vaan kyllä tässä on kyse aivan todellisesta ongelmasta, joka on tullut itseänikin vastaan. Näyttää siltä, että ministeriöissä ei hoksata tarttua sellaisiin epäkohtiin, jotka koskettavat kohtuullisen pientä ihmisjoukkoa. Ehkä ministeriöiden virkamiehet ovat isojen ongelmien kanssa niin taakoitetuja, että eivät pysty oma-aloitteeseen toimintaan tällaisten asioiden kohdalla. Oma nimeni on myös tässä aloitteessa ja toivon, että se johtaisi konkreettiseen tulokseen niin kauan, kuin meillä on vielä keskuudessamme näitä henkilöitä, joita aloite koskee.

Ed. V ä h ä n ä k k i : Arvoisa puhemies! Minäkin kohottaisin profiiliani toteamalla, että olen tämän ed. Tiusasen erinomaisen aloitteen allekirjoittanut.

Olisin tässä yhteydessä hieman arvostellut hyvää ryhmätoveriani ed. Bryggarea. Kyllä kansanedustajien luovuttamattomia oikeuksia ja tärkeitä tartuntakahvoja ovat juuri nämä aloitteet. Erityisesti on arvostettu lakialoitteita, koska se vaatii selvitystä ja tiedon hankintaa. Edelleen on toivottavaa, että siihen hankitaan mahdollisimman paljon nimiä, niin kuin tässä on tapahtunut, jolloin se säännösten mukaan tulee asialliseen käsittelyyn eikä mene mappi ö:hön välittömästi, niin kuin tapahtuisi jos siinä vain ed. Tiusasen nimi yksinään olisi ollut.

Olen myös näitä sotilasvamma-asioita selvitetty eräin osin muun muassa sillä tavalla, että aikaisemmin laki oli sellainen, että jos nainen oli sotilasvammainen, siis puoliso, vaimo, niin mies ei saanut avustusta muuta kuin siinä tapauksessa, että hän oli konkurssitilassa tai muutoin heikoissa kantimissa. Mutta nyt se kohta on oikaistu. Se ei lähtenyt lakialoitteesta vaan sillä tavalla, että otin tasa-arvovaltuutettuun asiassa yhteyttä.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Allekirjoittajia olen minäkin, mutta pidän ed. Bryggaren lausumaa hiukan naiivina sikäli, että eihän tämä hallitus koskaan korjaa vapaaehtoisesti mitään tällaisia asioita. Nämähän on pois pyyhkäisty Lipposen hallituksen listalta. Ahon hallituksen aikana jotakin vielä korjattiin, tosin vähän silloinkin, kun silloin oli kova pula rahasta.

Viiden vuoden aika oli kyllä aikaisemmin perusteltu sikäli, että jos nyt voi vuoden tai sanotaan vähän kärjistetysti puolen vuoden välein esittää uudelleen tarkastusta, niin sehän on yhtä lätkimistä. Yhä uudelleen kokeillaan onneaan niin kuin kepillä keväistä jäätä, niin kuin sanotaan. Eli silloin aikaisemmin ehkä tämän viiden vuoden aikana on ollut perustellumpi, mutta nyt jos keski-ikä on 78 vuotta, niin jo pitkän aikaa olisi ollut tietysti aiheellista lyhentää tätä väliä sillä tavalla, kuin ed. Tiusanen tässä tarkoittaa.

Ed. S. K a n e r v a : Arvoisa puhemies! Tässä asiassa on se hyvä puoli, että tähän ei maksa mitään, pelkkää hyvää tahtoa vain.

Ed. L a h t e l a : Arvoisa rouva puhemies! Kun ed. Aittoniemi aina muistelee ihania Ahon hallituksen aikoja, niin pitää sen verran tähänkin lakialoitteeseen liittyen todeta, ettei se Ahon hallitus tätäkään korjannut, vaikka olisi ollut mahdollisuus. Vai eikö silloin ollut tietoa riittävästi?

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Puhemiesneuvoston ehdotus hyväksytään ja asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

10) Valtioneuvoston selonteko alueiden kehittämisestä annetun lain tavoitteiden toteutumisesta

Valtioneuvoston selonteko 2/1997 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 14/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti ensi keskiviikon täysistuntoon.

11) Hallituksen esitys laiksi kuntien kulttuuritoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys 112/1997 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 13/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

12) Hallituksen esitys laiksi taiteilijaprofessorin viroista ja valtion taiteilija-apurahoista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys 113/1997 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 14/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

13) Hallituksen esitys laiksi eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys 114/1997 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 15/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

14) Hallituksen esitys laiksi kirjastolain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys 115/1997 vp
Sivistysvaliokunnan mietintö 16/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

15) Hallituksen esitys laiksi Euroopan yhteisön ympäristömerkin myöntämisyjärjestelmästä

Hallituksen esitys 91/1997 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 8/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

16) Hallituksen esitys laiksi Pelastusopistosta annetun lain 4 §:n kumoamisesta

Hallituksen esitys 108/1997 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 15/1997 vp

Mietintö pannaan pöydälle puhemiesneuvoston ehdotuksen mukaisesti seuraavaan täysistuntoon.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on ensi tiistaina kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 13.38.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen
